

Länsstyrelsen
Värmland

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0610219 Kølarna

Natura 2000

Natura 2000 är ett nätverk av utpekade områden med höga naturvärden inom EU. Målet med nätverket är att hejda utrotningen av vilda djur och växter och hindra att deras livsmiljöer förstörs. Nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete med att bevara biologisk mångfald. Alla medlemsländer har ansvar att peka ut representativa områden för fåglar som är angivna i EUs fågeldirektiv (SPA) och för naturtyper och arter som är angivna i EU:s art- och habitatdirektiv (SCI/SAC). Genom utpekandet åtar sig länderna att långsiktigt bevara de utpekade naturvärdena i områdena. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en bevarandeplan. I några fall där Natura 2000-området också är naturreservat skrivs en kombinerad bevarandeplan och skötselplan. Bevarandeplanen ska innehålla en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras. Bevarandemålen formuleras utifrån de förutsättningar som de utpekade arterna och naturtyperna behöver för att de ska ha gynnsamt bevarandetillstånd i området. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper samt behov av bevarandeåtgärder, t.ex. skydd eller skötsel, ska också beskrivas. Informationen ska ligga till grund för förvaltning och tillståndsprövning enligt miljöbalken.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. Uppgifterna skiljer sig i vissa fall från vad som är beslutat av regeringen och kommer av Länsstyrelsen i dessa fall att föreslås som ändringar till regeringen vid nästa revideringstillfälle. Förvaltning och tillståndsprövning ska utgå från den verkliga förekomsten av naturtyper och arter, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar denna, även om uppgifterna inte har hunnit beslutas av regeringen.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen som är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är i sig inte ett juridiskt bindande dokument varför formell reglering av skydd eller skötsel kan behövas t.ex. i form av beslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som råder vid åtgärder eller verksamheter inom ett Natura 2000-område.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd kan även krävas för åtgärder utanför Natura 2000-området om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Inför en ansökan ska ett samråd hållas med Länsstyrelsen angående utformningen av tillståndsansökan och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. Eftersom det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kräver tillstånd rekommenderas en tidig kontakt med Länsstyrelsen. Vid skogsbruksåtgärder hålls initialt ett samråd med Skogsstyrelsen. Information om Natura 2000 finns också på Länsstyrelsens webbsida eller genom kontakt med Länsstyrelsens enhet för naturvård på telefonnummer 010-224 70 00.

Foto: Länsstyrelsen Värmland

Överst vänster: violettkantad guldvinge, Dan Mangsbo - överst mitten: silvertärnor (D.M.) - överst höger: långskägg (D.M.)

nedtill vänster: vattendrag (D.M.) - nedtill höger: skog, Anders Tedeholm ©

Länsstyrelsen Värmland

651 86 Karlstad

010-224 70 00

www.lansstyrelsen.se/varmland

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0610219 Kölarna

Kommun: Torsby

Områdets totala areal: 2611,7 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2019-05-22

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-12-29

Markägarförhållanden:

Privat och statligt.

Regeringsbeslut, historik:

SPA: 2002-01-01, regeringsbeslut M2000/1680/Na, pSCI: 2002-01-01, SCI: 2005-01-01,

SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3160 - Myrsjöar

3260 - Mindre vattendrag

7140 - Öppna mossar och kärr

7310 - Aapamyrar

9010 - Taiga

91D0 - Skogsbevuxen myr

1352 - Varg, *Canis lupus*

A104 - Järpe, *Bonasa bonasia*

A108 - Tjäder, *Tetrao urogallus*

A127 - Trana, *Grus grus*

A140 - Ljungpipare, *Pluvialis apricaria*

A166 - Grönbena, *Tringa glareola*

A220 - Slaguggla, *Strix uralensis*

A223 - Pärluggla, *Aegolius funereus*

A409 - Orre, *Tetrao tetrix tetrix*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: I Natura 2000-området Kølarna är de prioriterade bevarandevärdena skogen med naturskogsliknande karaktär på fastmark samt de mer eller mindre öppna myrmarkerna. Vidare utgör varg samt fågelarterna: pärl- och slaguggla, trana, ljunpipare, grönbena och orre prioriterade naturvärden inom Natura 2000-området.

Motivering: Skogs- och myrmosaikområdet ingår i Myrskyddsplan för Sverige (Naturvårdsverket 1994, revidering 2007) och är i stora delar placerad i högsta naturvärdesklassen (klass 1) i Värmlands läns omfattande våtmarksinventering.

Prioriterade åtgärder: Området behöver få ett långsiktigt skydd. Den huvudsakliga skötselriktningen för områdets prioriterade naturtyper (aapamyrar, myrsjöar, taiga samt öppna mossar och kärr) är fri utveckling genom intern dynamik och att myrmarkerna lämnas orörda. Åtgärder genom igenpluggning av diken för återställa hydrologin i vissa delar av myrmarken behöver dock utföras.

Beskrivning av området

Natura 2000-området Kølarna utgörs till större del av det 1,5 mil långa myrkomplexet Kølarna, som med sin nordligaste del når in i Dalarna. Söder om Kølarna ligger Åskakskölens myrkomplex, vilket även det är ett Natura 2000-område och som på många sätt liknar Kølarna. Kølarnas myrkomplex har ett markant inslag av topogena kärr. Kärren karakteriseras av en hög andel lösbottnar vilket är ovanligt i trakten. Kärren är främst av fattigkärrstyp, men med relativt artrik flora. Vissa kärr har inslag av mer krävande arter som orkidéer. En ovanlig kärlväxt (kärlkryptogam) som är noterad är strandlumner. Utöver kärr förekommer myrtyperna excentrisk mosse, sluttande mosse, nordlig mosse, strängblandmyr, backkärr och soligena kärr. Gölar och stora områden med mjukmattor och lösbottnar är vanligt på mossarna. Myren är oftast grund och järnockrautfällningar är vanliga. Hela komplexet bildar mosaik med cirka 80 tjärnar och flarkgölar samt fastmarksholmar som täcks av skog som här och var är relativt orörd. Fastmarksskogen som omger myrkomplexet präglas dock av intensivt skogsbruk. Området hyser ett flertal ovanliga och/eller rödlistade arter, såsom violettgrå tagellav, lunglav och spatelvitmossa, många av dem är beroende av en jämn och hög luftfuktighet.

Vad det gäller mänsklig påverkan i Natura 2000-området har delar av myrmarken tidigare utnyttjats som betesmark. Ute på myren finns spår från två gamla sätrar, Kulltäppsättern och Brittsättern. En äldre väg sträcker sig över myrens mellersta del och en nyare bilväg går över ett mindre myrområde i söder. Ytterligare mänsklig påverkan är en kraftledning som sträcker sig över myrkomplexet i sydvästlig-nordostlig riktning samt diken i myrområdets yttre delar. Huvuddelen av Kølarnas stora myrkomplex är dock orört. Marken omkring myrkomplexet är, som tidigare påpekats, delvis påverkad av skogsbruk.

Genom Natura 2000-områdets förekomst av representativa myrtyper och dess skog/myr-mosaik skapas ett område med höga naturvärden. Områdets mångformighet erbjuder många livsmiljöer för både djur- och växtarter. Utöver botaniska värden finns här även höga ornitologiska värden. Skogshönsfåglar som kan påträffas vid Kølarna är bland annat järpe och dalripa. Ett flertal vidare

och ugglor trivs och häckar i området liksom en rad småfåglar. En ovanlig art som har påträffats i sumpskogarna är videsparven. Denna art har dock minskat kraftigt under senare tid i nästan hela Sverige, förmodligen beroende på förändrade förhållanden och ökad jakt i vinterkvarteren. Kölarnas höga naturvärden har lett till att området är av riksintresse för naturvård.

Länsstyrelsen i Värmlands län har till regeringen föreslagit en justering av Natura 2000-området Kölarna i samband med kvalitetssäkringen av länets Natura 2000-områden. Förslaget innebär att gränsen för det befintliga Natura 2000-området justeras något i områdets södra hälft. Den föreslagna gränsjusteringen av Natura 2000-området skulle innebära att arealen minskar från 2611,7 ha till 2567,6 ha, det vill säga en minskning på drygt 40 hektar. Justeringen av denna gräns har påverkat arealerna för de utpekade naturtyperna högst marginellt jämfört med tidigare. Däremot har en omklassning av vissa ytor för naturtyperna lett till att naturtypernas arealer förändrats något.

Vad kan påverka negativt

Skogsbruk, markavvattning åtgärder och annan exploatering är vanligtvis de största hoten mot de utpekade naturtyperna i Natura 2000-området Kölarna. Större uttag av träd kan bland annat skapa markförstöring och förändra hydrologin, orsaka brist på gamla träd och död ved, samt leda till konkurrensutsättning för arter knutna till naturtyperna. Contorta-tall är ett främmande trädslag som förekommer i Natura 2000-området, omfattningen är dock liten. Åtgärder som sker i det runtomliggande skogslandskapet kan också indirekt utgöra hot mot de utpekade naturtyperna och arterna i Natura 2000-området. Kvävenedfall och sur nederbörd kan även på sikt utgöra indirekta hot, främst gäller det känsliga lavar och mossor. På sikt kan även brist på brand utgöra ett hot.

Se även beskrivning av negativ påverkan för utpekade naturtyper och arter.

Bevarandeåtgärder

Följande bestämmelser och åtgärder bidrar på olika sätt till att utpekade naturtyper och/eller arter uppnår och bibehåller gynnsamt bevarandetilstånd i Natura 2000-området.

Gällande regelverk 2017:

- Svenska Natura 2000-områden utgör riksintressen enligt 4 kap. 8 § miljöbalken.
- Enligt första stycket i 7 kap. 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd enligt första stycket krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området. Innan en tillståndsansökan lämnas in ska samråd hållas med Länsstyrelsen m.fl. (enligt 6 kap. 4 § miljöbalken).
- Med stöd av 26 kap. 9 § miljöbalken får tillsynsmyndigheten i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av miljöbalken ska följas.
- Tillstånd till torvtäkt krävs enligt 9 kap. miljöbalken.
- För markavvattning råder tillståndsplikt enligt 11 kap. miljöbalken.
- Anmälningsskyldighet eller tillståndsskyldighet för vattenverksamhet råder enligt 11 kap. miljöbalken.
- Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2011:13) innebär krav på tillstånd för utsättning av fisk och vattenlevande kräft- och blötdjur.
- Strandskyddet omfattar land- och vattenområden inom 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd enligt 7 kap. 14 § miljöbalken.
- Nästan hela Natura 2000-området är klassat som riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken.
- Stora delar av Natura 2000-området utgörs av våtmarker som ingår i klass 1 och 2 (mycket högt respektive högt naturvärde) i våtmarksinventeringen.

- Inom Natura 2000-området finns ett tiotal nyckelbiotoper utsedda av Skogsstyrelsen.

Se även beskrivning av "Gällande regelverk 2017" för respektive utpekad art.

Behov av ytterligare bevarandeåtgärder:

- I delar av Natura 2000-området, främst i områdets yttre delar, förekommer diken som har en avvattande effekt. För att minska dikenas negativa påverkan på myrarnas hydrologi och därmed också på myrarnas strukturer och vegetation är åtgärder i form av t.ex. dämning önskvärda.
- Contorta-sanering bör ske för att undvika spridning inom Natura 2000-området. Förekomsten av detta främmande trädslag är liten och begränsad till skog av icke Natura-naturtyp nära gränsen i Natura 2000-områdets nordöstra del.

Övriga bevarandeåtgärder:

- Natura 2000-området Kølarna är i dagsläget utan formellt områdesskydd. Ett större område, där detta Natura 2000-område ingår, är dock delvis inköpt av staten för naturvårdsändamål. Myrkomplexområdet Kølarna är planerat att ingå i ett större sammanhängande blivande naturreservat. Vid samråd och annan rådgivning om skogsbruksåtgärder i runtomliggande skogsbestånd bör särskild uppmärksamhet riktas mot att eliminera risken för markskador som kan förändra hydrologin inom Natura 2000-området.
- Kølarna har i länsstyrelsens bränningsplan bedömts vara ett relativt lämpligt objekt för naturvårdsbränning. Som utgångspunkt för urval av områden lämpliga för bränning har varit en bedömning av skogarnas brandhistorik. Ytterligare indikationer på brandhistorik har även varit fynduppgifter av rödlistade arter och i synnerhet sentida fynd av brandgynnade arter som tyder på att skogsbrandens effekter fortfarande har en inverkan i landskapet.
- För att tillfredsställa flera av de olika utpekade fågelarternas krav på tillräckligt stora arealer lämplig livsmiljö krävs en god tillämpning av naturvårdshänsyn vid skogsbruksåtgärder inom de skogsbestånd som finns i det omgivande landskapet närmast Kølarna. Exempel på hänsyn som kan vara aktuellt i detta fall är att eftersträva en begränsning av hyggens storlek, bevara lövträdsinslag i barrskogen under hela beståndets växttid samt lämna kvar grova lövträd, träd av hög ålder, döende och döda träd, hålträd och boträd. Kända spelplatser för tjäder bör skyddas om de ligger i bestånd som hotas av avverkning.

Bevarandetillstånd

Se respektive beskrivning av bevarandetillstånd för de utpekade naturtyperna och arterna.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3160 - Myrsjöar

Areal: 15,91 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 12,96 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Inom Natura 2000-området Kølarna finns fem tjärnar som har klassats tillhöra naturtypen myrsjöar vilka bedömts ej ingå i myrkomplex med naturtypen aapamyrar (7310). Fyra av dessa myrsjöar är mindre än en hektar, men en myrsjö är över elva hektar stor (Norra Abborrtjärnen i Natura 2000-områdets norra del).

Myrsjöar är naturliga sjöar och småvatten med relativt näringsfattigt vatten brunfärgat av torv eller humusämnen och ett naturligt lågt pH. Vegetationen är gles och ofta bestående av flytbladsväxter och akvatiska mossor. Stränderna är i huvudsak organogena med myrvegetation, gles starr och flytande vitmossebestånd som i regel bildar gungflyn. Sjöhabitatet omfattar stranden upp till medelhögvattenlinjen. Myrsjöar är normalt relativt små, ofta mindre än 10 ha och sällan över 50 ha). De förekommer i hela landet, framför allt på organogena och näringsfattiga jordar i myrrika områden samt i skogslandskapet. Myrsjöarna är naturligt lågproduktiva (fosforhalt mindre än 25µg/l). Vattnet är påverkat av humussyror; naturligt surt (pH ofta mindre än 6,2) och brunfärgat (färgtalet ofta mer än 100 mg Pt/l). Även sjöar med klarare vatten (lägre färgtal) beroende på lång omsättningstid, men upprätthåller karaktärsarter, strukturer och funktioner, ingår i naturtypen. Sjöar som är påverkade av försurning och ökad humusbelastning ingår i naturtypen eftersom sjöns karaktär ofta består. Sjöar som sedan länge varit sänkta eller dämnda och upprätthåller vattenståndsfluktuationer med naturlig säsongsvariation ingår i naturtypen. Däremot bör sjöar som regelbundet regleras inte ingå i typen eftersom den karaktäristiska gungflyvegetationen påverkas negativt av onaturliga vattenståndsförändringar.

För att den ingående naturtypen myrsjöar ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Intakta strandvåtmarker och/eller intakt strandskog.
- Opåverkad hydrologi (ej reglerad, rensad eller dikad sedan lång tid).
- God vattenkvalitet med avseende på näringsämnen, miljögifter och grumlande ämnen.
- Frånvaro av främmande arter eller fiskstammar.
- Konnektivitet (koppling till andra vattenmiljöer) inom och utanför vattensystemet.
- Den för naturtypen karakteristiska vegetationen och strukturerna är en förutsättning för många av de typiska arterna som där har sin livsmiljö. Om de typiska arterna inte minskar påtagligt indikerar de att naturtypen upprätthåller viss kvalitet och viktiga ekologiska funktioner och därmed ett gynnsamt bevarandetilstånd för naturtypen.

Bevarandemål

Arealen av myrsjöar ska vara 12,96 hektar. Myrsjöarna och dess närmsta omgivningar ska vara opåverkade från mänskliga ingrepp som påverkar dess hydrologi och hydrokemi. Strandvegetationen ska bestå av naturlig myrvegetation och/eller orörd strandskog. Sjöarna ska vara naturligt lågproduktiva. De ska vara påverkade av humussyror, naturligt sura och vanligtvis ha brunfärgat vatten. Typiska arter ska förekomma. Däremot ska inte några främmande arter förekomma, vare sig i vattnet eller i strandzonen.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot naturtypen:

- Dikning av omgivande våtmark och gungfly.
- Skogsbruk i närområdet; avverkning av strandskog förändrar hydrologi, lokalklimat och struktur i strandzonen.
- Reglering påverkar vattennivåer och fluktuationer. Överdämning och/eller låga vattenstånd kan leda till erosion, försumpning och/eller igenväxning i strandzonen.
- Regleringskonstruktioner utgör ofta vandringshinder.
- Utsättning av främmande arter, eller fiskstammar kan ändra konkurrensförhållanden, sprida smitta och/eller orsaka genetisk kontaminering.
- Exploatering av strandområdet är negativt för möjligheten att upprätthålla naturliga strandmiljöer och riskerar att öka framtida efterfrågan om översvämningsskydd.
- Utsläpp av föroreningar från punktkälla, t.ex. avlopp, industri, täkt eller annan verksamhet riskerar att försämra vattenkvaliteten.
- Kalkning av omgivande våtmarker förändrar de fysiska och kemiska förutsättningarna för strandmiljöernas naturligt förekommande arter.
- Kalkning av naturligt sura (icke antropogent försurade) tillflöden och sjöar påverkar förutsättningarna för de arter som är anpassade till naturligt sura förhållanden.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Se beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Tjärnarna har inte inventerats i fält, varför bevarandetillståndet för naturtypen myrsjöar är oklart. Mot bakgrund av att dessa myrsjöar delvis omges av myr-naturtyper vilka klassats som fullgoda Natura-naturtyper är det dock troligt att bevarandetillståndet för naturtypen myrsjöar är gynnsamt.

3260 - Mindre vattendrag

Areal: 1,86 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 1,87 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Natura 2000-området Kølarna delas i den norra delen av Fämtan. De partier av detta vattendrag som är upekade för Natura 2000-området utgörs av delar av själva huvudfåran men också av sidofåror.

Vattendraget Fämtan är ett Natura 2000-område som är utpekat enligt EU:s art- och habitatdirektiv. För mer information, se separat bevarandeplan för detta (SE0610208).

Naturtypen beskrivs generellt som små till medelstora naturliga vattendrag eller delar av vattendrag i flacka landskap samt i skogs och bergslandskap. De har naturliga variationer av vattenståndet och skiftande vattendynamik, med lugna till forsande vattendragssträckor, vilket skapar en variation av strandmiljöer och bottenar med förutsättningar för hög biologisk mångfald. Vattensystemen är normalt näringsfattiga i de övre delarna och mer näringsrika i de nedre. Vattendragen har en vegetation med inslag av flytbladsväxter, undervattensväxter och/eller akvatiska mossor. De mindre vattendragen kan delas upp i två undergrupper, en "flytbladstyp" och en "mosstyp". "Flytbladstypen" utgör hela eller delar av vattendrag i jordbrukslandskapet eller andra flacka delar av avrinningsområdet. Dessa vattendrag eller delar av vattendrag är mer eller mindre lugnflytande, relativt öppna och har ofta ett relativt näringsrikt sediment. "Mosstypen" utgör naturliga vattendrag med förekomst av olika arter vattenmossor och annan karaktäristisk vegetation. Även dessa vattendrag kan i delar vara öppna och solbelysta, men har generellt mer strömmande vatten och steniga bottenar. Naturtypen omfattar vattendrag av strömordning oftast mindre än fyra och/eller en årsmedelvattenföring lägre än 20 kubikmeter/sek och avgränsas mot land av medelhögvattenlinjen. Vattendraget bör, i huvuddelen av sin sträckning, ej vara avsevärt påverkat av eutrofiering, försurning eller fysisk påverkan (kontinuitet, hydrologi, markanvändning i närmiljö).

Bevarandemål

Betydelsen av naturtypens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå (s.k. D-förekomst). Detta medför att några bevarandemål inte har satts för naturtypen.

Negativ påverkan

Beskrivs ej på grund av D-förekomst.

Bevarandeåtgärder

Utgår beroende på D-förekomst.

Bevarandetillstånd

Eftersom naturtypens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå innebär det även att någon bedömning av bevarandetillstånd inte har gjorts för naturtypen.

7140 - Öppna mossar och kärr

Areal: 34,09 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 43,28 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Inom Natura 2000-området Kølarna förekommer naturtypen öppna mossar och kärr i ett flertal separata delytor vilka inte ingår i myrkomplex med naturtypen aapamyrrar (7310). De flesta av dessa myrrar är mindre än en hektar. Drygt ett tiotal täcker en yta på upp till knappt fyra hektar.

Naturtypen är mycket varierad och omfattar ombrotrofa och minerotrofa, fattiga till intermediära, öppna eller glest trädbevuxna myrrar med en krontäckning mindre än 30 %. De myrtyper eller myrelement som inkluderas är plana eller svagt välvda mossar och tillhörande laggkärr, nordlig mosse, plana (topogena) och sluttande (soligena) kärr samt torvbildande mader (sumpkärr). Torvtäcket är normalt minst 30 cm djupt, men kan vara tunnare i unga myrrar. Gungflyn, mjukmattegolvs med vanligen mossrik vegetation som flyter på vatten eller lös gyttja ingår också. Morfologiska strukturer i torven är sällsynt och utgörs i så fall av mindre tuvbildningar. Naturtypen indelas i två undergrupper; svagt välvda mossar samt kärr och gungflyn. Myrens hydrologi och hydrokemi är inte starkt generellt påverkad av antropogena ingrepp, dock kan mindre, reversibla, ingrepp som orsakat lokal störning finnas i begränsade delar av myren. Slätter kan dock bedrivas.

För att den ingående naturtypen öppna mossar och kärr ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Intakta hydrologiska förhållanden och opåverkad hydrokemi.
- Endast torvoxidation orsakad av naturliga förändringar.
- Den för naturtypen karakteristiska vegetationen och strukturerna är en förutsättning för många av de typiska arterna som där har sin livsmiljö. Om de typiska arterna inte minskar påtagligt indikerar de att naturtypen upprätthåller viss kvalitet och viktiga ekologiska funktioner och därmed ett gynnsamt bevarandetillstånd för naturtypen.

Bevarandemål

Arealen av öppna mossar och kärr (7140) ska vara minst 43,28 hektar. Våtmarkens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Torvbildning ska ske aktivt i myren. De öppna mossarna och kärren kan variera mellan att vara helt öppna till att ha en krontäckning på 30 %. Vegetationen ska vara karakteristisk för naturtypen och domineras av vitmossor. Hydrokemin ska vara utan betydande antropogen påverkan. Igenväxningsvegetation ska inte förekomma eller endast förekomma i begränsad utsträckning. Det ska finnas typiska arter inom följande grupper: kärllväxter (tämligen allmän) och mossor (allmän-riklig).

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot naturtypen:

- Skogsbruk i närområdet; avverkning av fastmarksholmar och buffertzoner förändrar hydrologi, lokalklimat och struktur i övergångszonen mellan myren och fast mark. Avverkning av närliggande fastmarksskog kan också orsaka läckage av näringsämnen till myren.
- Våtdeposition av kväveföreningar med effekten att vitmossor minskar och ersätts av gräs, buskar och träd varvid vegetationens sammansättning förändras.
- Exploatering (anläggningar etc.). Anläggning av skogsbilvägar över eller i närheten av naturtypen kan förutom påverkan på den fysiska miljön påverka hydrologin och/eller hydrokemin.

- Brytning av torv.
- Spridning av kalk, aska eller gödande ämnen kan ge vegetationsförändringar i myren. Även spridning i intilliggande områden av sådana ämnen kan genom luftburen deposition eller tillrinning medföra negativa konsekvenser för naturtypen.
- Dikning och andra typer av markavvattning samt dämning påverkar hydrologin och hydrokemin med effekter såsom uttorkning och därmed ökad torvoxidation samt konsekvenser på igenväxningshastighet, erosion, vegetationssammansättning och torvbildning.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Se beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Knappt 20 % av ytorna med naturtypen inventerades i fält 2007 (motsvarande drygt 35 % av den totala arealen med naturtypen öppna mossar och kärr och ej i komplex med aapamyrr). Cirka två tredjedelar av den inventerade arealen klassades utgöra fullgod Natura-naturtyp och cirka en tredjedel klassades som icke fullgod Natura-naturtyp. Ett flertal av de övriga ytorna som inte fälbesöktes eller inventerades är lokaliserade i områden där dikespåverkan inte kan uteslutas varför bevarandetillståndet för naturtypen som helhet bedöms som oklart men troligen icke gynnsamt.

7310 - Aapamyrar

Areal: 1222,93 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 1218,28 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen aapamyr förekommer på nästan hälften av den totala ytan i Natura 2000-området Kølarna. Inom aapamyrskomplexet ingår även fyra andra naturtyper som undertyper. Dessa är myrsjöar (3160), öppna mossar och kärr (7140), skogsbevuxen myr (91D0) samt rikkärr (7230), varav den sistnämnda är ytmässigt begränsad. Aapamyrarna i Natura 2000-området Kølarna har ett markant inslag av topogena kärr, med hög andel lösbottnar och främst av fattigkärrstyp. Utöver kärr förekommer myrtyperna excentrisk mosse, sluttande mosse, nordlig mosse, strängblandmyr, backkärr och soligena kärr. Gölar och stora områden med mjukmattor och lösbottnar är vanligt på mossarna.

Aapamyrar är myrkomplex som är mosaiker av hydrologiskt sammanhängande myrmark. Aapamyr förekommer i alpin och boreal biogeografisk region. Aapamyren är nordlig och bäst utbildad ovan Limes Norrlandicus (Norrlandsgränsen). De sydligaste aapamyrarna förekommer i södra Värmland och Västmanland. Normalt är aapamyrar över 20 hektar och omfattar vidsträckta öppna myrpartier. Aapamyren domineras ofta av kärr eller blandmyr i de centrala delarna. Strängflarkkärr och olika typer av blandmyrar klassas alltid som aapamyr. Andra myrtyper som därutöver kan ingå i ett aapamyrkomplex är t.ex. mossar av nordlig typ, plana (topogena) och sluttande (soligena) kärr, som kan vara fattiga till rika, källor och källkärr, palsmyrar, mader (sumpkärr) och sumpskog på torvmark. Ingående naturtyper klassas som undertyper. Kärren kan vara fattiga till rika samt oligotrofa till mesotrofa. Vissa ingående typer kan ha ett torvdjup som är grundare än 30 cm. Samtliga myrtyper kan vara öppna eller helt trädklädda. Undertypernas trädtäckning följer respektive naturtyp. Inom aapamyren kan tuvor, höljor, dystrofa småvatten, dråg, bäckar och mader förekomma. Morfologiska strukturer i torven i form av tuvor, höljor, strängar, gölar, flarkar och enstaka palsar kan förekomma inom några av de ingående myrtyperna. Myrens hydrologi och hydrokemi är inte starkt generellt påverkad av antropogena ingrepp, dock kan mindre, reversibla, ingrepp som orsakat lokal störning finnas i begränsade delar av myren.

För att den ingående naturtypen aapamyrar ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Intakta hydrologiska förhållanden och en opåverkad hydrokemi.
- Endast torvoxidation orsakad av naturliga förändringar.
- Den för naturtypen karakteristiska vegetationen och strukturerna är en förutsättning för många av de typiska arterna som där har sin livsmiljö. Om de typiska arterna inte minskar påtagligt indikerar de att naturtypen upprätthåller viss kvalitet och viktiga ekologiska funktioner och därmed ett gynnsamt bevarandetillstånd för naturtypen.

Bevarandemål

Arealen av aapamyrar (7310) ska vara minst 1218,28 hektar. Våtmarkens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Torvbildning ska ske aktivt i myren. Hydrokemin ska vara utan betydande antropogen påverkan. Hydromorfologiska strukturer som är väl förknippade med naturtypen ska vara allmänt förekommande i myrområdet (exempelvis fastmattor, mjukmattor, lösbottnar, strängar, öppna vattenytor). Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma i naturligt öppna myrområden. För trädbevuxen myrmark ska småskaliga naturliga processer, t.ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa

omvälvande störningar, t.ex. insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller brand ska påverka dynamik och struktur. Här ska även naturliga hydrologi och grundvattennivåer som skapar markfuktighet påverka dynamik och struktur. Förekomsten av strukturer/substrat i form av gamla träd ska minst vara tämligen allmän och förekomsten av död ved i olika former ska minst vara måttlig. Främmande trädarter ska inte finnas i området. Det ska finnas typiska arter som gynnas av lång skoglig-/våtmarkskontinuitet inom grupperna kärlväxter och mossor (tämligen allmän förekomst).

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot naturtypen:

- Skogsbruk i närområdet; avverkning av fastmarksholmar och buffertzoner förändrar hydrologi, lokalklimat och struktur i övergångszonen mellan myren och fast mark. Avverkning av närliggande fastmarksskog kan också orsaka läckage av näringsämnen till myren.
- Våtdeposition av kväveföreningar med effekten att vitmossor minskar och ersätts av gräs, buskar och träd varvid vegetationens sammansättning förändras.
- Exploatering (anläggningar etc.). Anläggning av skogsbilvägar över eller i närheten av naturtypen kan förutom påverkan på den fysiska miljön påverka hydrologin och/eller hydrokemin.
- Brytning av torv.
- Spridning av kalk, aska eller gödande ämnen kan ge vegetationsförändringar i myren. Även spridning i intilliggande områden av sådana ämnen kan genom luftburen deposition eller tillrinning medföra negativa konsekvenser för naturtypen.
- Dikning och andra typer av markavvattnande åtgärder samt dämning påverkar hydrologin och hydrokemin med effekter såsom uttorkning och därmed ökad torvoxidation samt konsekvenser på igenväxningshastighet, erosion, vegetationssammansättning och torvbildning.
- Ovarsam skoterkörning.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Se beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Naturtypen aapamyrar med ingående undertyper besöktes/inventerades i fält 2007. Knappt 30 % av ytorna och motsvarande drygt 60 % av den totala arealen besöktes/inventerades. Drygt en fjärdedel av ytorna och motsvarande knappt 20 % av den besökta/inventerade arealen med naturtypen klassades utgöra icke fullgod Natura-naturtyp. Myrkomplexet är till stor del opåverkat av mänskliga ingrepp men anslutande skogsmark är brukad på många håll och hydrologisk påverkan i form av diken finns i flera områden med aapamyr samt i komplex med undertyper, framför allt i de yttre delarna av Natura 2000-området. För att på sikt uppnå ett gynnsamt bevarandetillstånd för naturtypen som helhet i Natura 2000-området krävs att diken åtgärdas så att hydrologin återställs.

Sedan 2002 har kalkning skett i Södra Abborrtjärn i den norra delen av Natura 2000-området. Spridningen har utförts med hjälp av helikopter vilket innebär viss risk finns att kalk, genom vinddrift, hamnar på icke avsedd plats. Flera av de myrmarker som ligger runt denna tjärn inventerades i fält 2007 och klassades då som fullgod Natura-naturtyp, vilket indikerar att någon kalkpåverkan åtminstone inte förelåg på myrmarkerna kring tjärnen vid denna tid. Sedan några år tillbaka sprids dessutom en kalk med grövre partikelstorlek vilket minskar riskerna med vindspridning.

9010 - Taiga

Areal: 161 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 157,43 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I Natura 2000-området Kølarnas skog-/myrmosaik förekommer naturtypen taiga i 85 bestånd spridda över hela området. Cirka 70 % av bestånden är mindre än två hektar. Det största beståndet med taiga är nästan åtta hektar.

Naturtypen förekommer i boreal-boreonemoral zon på torr-blöt och näringsfattig-näringsrik mark och innefattar i typfallet produktiv skogsmark. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 30-100 % och utgörs av gran, tall, björk, asp, rönn och sälg. Små inslag av andra inhemska trädslag kan förekomma. Naturtypen innefattar även brandfält och stormfällningar som då kan innebära en lägre krontäckning. Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli, naturskog eller likna naturskog m.a.p. egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Skogens hydrologi är inte under stark generell påverkan från markavvattning. Näringskrävande örter finns endast undantagsvis. Naturtypen hyser vanligtvis en mängd rödlistade arter som gynnas av lång skoglig kontinuitet, gamla träd, död ved eller brandfält och successionsstadier efter brand.

För att den ingående naturtypen taiga ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Skogen lämnas för fri utveckling där naturvärdena utvecklas genom naturlig dynamik.
- Upprätthållande och återintroduktion av naturliga störningar, såsom brand, som viktiga processer.
- Upprätthållande och återställande av naturlig hydrologi.
- Upprätthållande och återintroduktion av extensiv hävd i vissa fall.
- Den för naturtypen karakteristiska vegetationen och strukturerna är en förutsättning för många av de typiska arterna som där har sin livsmiljö. Om de typiska arterna inte minskar påtagligt indikerar de att naturtypen upprätthåller viss kvalitet och viktiga ekologiska funktioner och därmed ett gynnsamt bevarandetillstånd för naturtypen.

Bevarandemål

Arealen av taiga (9010) ska vara minst 157,43 hektar. Småskaliga naturliga processer, som t.ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning liksom periodvisa omvälvande störningar i form av t.ex. insektsangrepp, stormfällning, översvämning eller brand ska påverka dynamik och struktur. Naturlig hydrologi och naturliga grundvattennivåer som skapar markfuktighet ska påverka dynamik och struktur. Skogen ska bestå av olika trädarter till följd av naturlig störningsdynamik och succession. Skog med högre krontäckning ska utvecklas och barrträd ska kunna dominera i sena successionsstadier. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Förekomsten av strukturer/substrat i form av gamla träd ska minst vara tämligen allmän. Förekomsten av strukturer/substrat i form av gamla träd ska minst vara tämligen allmän och förekomsten av död ved i olika former ska minst vara måttlig. Främmande trädarter ska inte finnas i området. Det ska finnas typiska arter som gynnas av lång skoglig kontinuitet inom följande grupper: mossor, lavar och svampar.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot naturtypen:

- Avverkning i olika former reducerar förekomsten av lämpliga strukturer. Sådana åtgärder i intilliggande områden kan även de vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i område med denna naturtyp.
- Markskador. Förutom den mekaniska skadan kan hydrologin påverkas och naturmiljön förändras.
- Produktionshöjande åtgärder inom skogsbruket såsom gödsling, markberedning och dikning som även påverkar hydrologin.
- Exploatering av området i olika former.
- Fragmentering, t.ex. skogsbilvägar kan isolera organismpopulationer.
- Nedfall av kemiska ämnen. T.ex. svavel-, metall- och kväveföreningar. Sistnämnda med effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen.
- Brist på dynamik. Brist på vissa stadier i skogens utveckling kan få till följd att de ingående arternas habitat försvinner. Exempel på viktiga dynamiska krafter är brand, översvämning, vind och angrepp av insekter och svamp.
- Systempåverkande arter, t.ex. betestryck från klövvilt som kan påverka lövträdsföryngringen och invasiva främmande arter som har potential att skada den naturliga floran och faunan.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Se beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Bestånden med naturtypen taiga har inte inventerats i fält. Skogsmarken i anslutning till myrkomplexet är brukad på många håll. Aktuell kunskap om rödlistade och /eller typiska arternas förekomst och utbredning är bristfällig. Bevarandetillståndet bedöms med nuvarande kunskap som oklart men troligen icke gynnsamt.

91D0 - Skogsbevuxen myr

Areal: 0 ha. Arealen ej fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 2,96 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Inom Natura 2000-området Kølarna förekommer naturtypen skogsbevuxen myr i ett fåtal separata delytor vilka inte ingår i myrkomplex med naturtypen aapamyrar (7310). Den största ytan med naturtypen är drygt ett halvt hektar stor.

Naturtypen omfattar myrar (över 30 cm djupt torvtäcke) som är skogbevuxna med barr-, bland- eller lövskog. Krontäckningen ska vara minst 30 %. Samtliga tallmossar räknas till denna typ, medan de skogbevuxna kärren får ha en krontäckning på högst 70 %. Vid tätare krontäckning räknas de till sumpskog eller taiga. Vegetationen domineras av bl.a. glasbjörk, tall, gran, ris, starr och vitmossarter. Skogen ska vara av, eller i en relativt nära framtid kunna utveckla, naturskogskaraktär m.a.p. egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Skogens hydrologi är inte under stark generell påverkan från t.ex. markavvattning och torvtäkt. Naturtypen skogsbevuxen myr finns ofta i anslutning till större våtmarksområden (aapamyrar och högmossar) och behandlas då som en del av dessa.

Bevarandemål

Betydelsen av naturtypens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå (s.k. D-förekomst). Detta medför att några bevarandemål inte har satts för naturtypen.

Negativ påverkan

Beskrivs ej på grund av D-förekomst.

Bevarandeåtgärder

Utgår beroende på D-förekomst.

Bevarandetillstånd

Eftersom naturtypens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå innebär det även att någon bedömning av bevarandetillstånd inte har gjorts för naturtypen.

1352 - Varg, *Canis lupus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Inventeringsresultat som omfattar perioden 1 oktober 2016 - 31 mars 2017 visade att det inte fanns något vargrevir som berörde Natura 2000-området Kølarna.

Vargen har stor förmåga att anpassa sig till vitt skilda miljöer, såväl i öppna miljöer som myrar och jordbruks- eller fjälltrakter som till mer sammanhängande skogsmark. Skogen kan utgöras av produktionsskogar lika väl som urskogar, lövdominerade skogar eller tallhedar. En viktig förutsättning är att området är rikt på vilt, helst med inslag av större hjortdjur som älg, rådjur eller ren.

Vargen är ett socialt djur och lever normalt flockvis (familjegrupper). Dessa grupper splittras delvis i samband med parningstiden som infaller i mars-april. I en vargflock föder vanligtvis endast en tik ungar och dessa blir könsmogna vid knappt två års ålder. Dräktighetstiden är cirka 65 dygn. Antalet valpar varierar stort, men sex valpar utgör ett medelvärde. Lyan där ungarna föds är ofta en enkel hålighet grävt i en sandbacke eller i en bergsskrevla.

Arten hävdar revir och jagar över arealer i storleksordningen flera 10-tals kvadratmil. Den kan, då den söker partner, förflytta sig mycket långa sträckor (upp till 100 mil).

Sedan början av 2000-talet har vargstammen fortsatt att öka i Sverige och kullar har fötts i Värmlands, Dalarnas, Örebro, Västmanlands, Stockholms, Gävleborgs, Västra Götalands, Västernorrlands och Jämtlands län. Vargstammen beräknades vintern 2011/2012 uppgå till 230-260 djur, som uppträdde helt eller delvis i Sverige. Ytterligare 30 vargar beräknades finnas i angränsande del i Norge. Många ungvargar har utvandrat och ensamma vargar har uppträtt tillfälligt i så gott som hela landet under de senaste decennierna. Genetiska undersökningar visar att den nuvarande skandinaviska stammen ursprungligen härstammar från ett enda vargpar med östligt ursprung, men att ytterligare en hane kom 1990-91. Därefter har ytterligare östliga vargar dokumenterats i Skandinavien och det har också konstaterats att flera nya vargar med östligt blod ingår i revir i Mellansverige och Sydnorge.

Vargen är rödlistad inom kategorin Sårbar (VU).

För att den ingående arten varg ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Ett större område lämpligt att etablera revir i och som hyser god tillgång på byten, inklusive större djur.
- Genetiskt utbyte mellan familjegrupper eller genetiskt tillskott från invandrande individer för att inavelsproblem inte ska uppkomma eller förstärkas.

Bevarandemål

Natura 2000-området ska tillsammans med det omgivande landskapet erbjuda goda förutsättningar för förekomst av arten i området genom bland annat tillgång till lämpliga platser för födosök/reproduktion. Mål med avseende på bland annat populationsstorlek för en långsiktigt livskraftig vargstam hanteras i den regionala förvaltningsplanen för stora rovdjur i Värmlands län.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Illegal jakt.
- Inavel kan få en tydligt märkbar effekt om inte nytt genmaterial tillförs den skandinaviska populationen.
- Rävskabb har konstaterats hos varg vilket kan hämma stammens tillväxt.
- Bil- och tågtrafik är viktiga mortalitetsfaktorer.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Arten ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 2 och är en prioriterad art där.
- Arten kräver noggrant skydd enligt art- och habitatdirektivet. Den ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 4 och betecknas med N i artskyddsförordningens bilaga 1.
- Vilt levande exemplar av arten är fredade enligt 2 och 4 stycket 4 § artskyddsförordningen (2007:845) vilket innebär att det är förbjudet att avsiktligt störa arten eller avsiktligt förstöra eller skada bo- och viloplatsen.
- Enligt 3 § jaktlagen får arten inte fångas eller dödas om det inte uttryckligen är tillåtet vid jakt enligt andra delar av jaktlagstiftningen. När viltet är fredat gäller det även dess bon.
- Vilt levande exemplar av arten omfattas av 23 § artskyddsförordningen vilket innebär att det är förbjudet att förvara och transportera arten.

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Lämplig livsmiljö för varg bedöms finnas i området. Om vargar åter har etablerat sig inom ett större landskapsavsnitt som berör Natura 2000-området Kølarna är inte känt.

Bevarandetillståndet bedöms således som oklart.

A104 - Järpe, *Bonasa bonasia*

Artens förekomst är ej fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Järpe har konstaterats häcka vid ett tillfälle under senare tid i Natura 2000-området Kølarna. Några ytterligare rapporterade fynd föreligger dock inte.

Järpen förekommer i större delen av Sverige men saknas på Gotland och Öland liksom i fjällen. Den vill ha tät skog med föryngring av främst gran och med inblandning av al, björk och asp. Hög markfuktighet och förekomst av surdråg, alkärr och bäckar gynnar arten. Lövträdsandelen i reviret bör överstiga 10 % för att området skall accepteras. En viktig och begränsad vinterfödoresurs är alknoppar, alhången samt björkknopp. I omedelbar anknytning till födan krävs dessutom skydd i form av täta granbestånd. Järpen är mycket stationär året om inom sitt revir (25-50 ha). När ett par har etablerat sig på en plats stannar de där så länge biotopen är intakt. Liksom hos övriga skogshöns är god tillgång på insekter mycket viktig för kycklingarnas överlevnad. Ungfågelspridningen kan röra sig om i storleksordningen någon eller några km. Arten är en stannfågel.

Populationsstorleken i Sverige 2008-2012 uppskattades till 90 000-156 000 par och har under perioden 2001-2012 inte visat någon ökande eller minskande trend. Resultat baserat på standardrutter i Värmland 2002-2013 visar inte heller på någon trend med avseende på populationens storlek i länet.

För att den ingående arten järpe ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör den ha tillgång till områden med förekomst av skydd i form av framför allt täta skogsbestånd med självföryngring av gran med inslag av lövträd.

Bevarandemål

Järpe ska förekomma inom området. Det ska finnas lämpliga häckningsmiljöer i form av tät granskog med lövinslag på fuktig mark med god tillgång på insekter.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Ett intensivt och storskaligt skogsbruk och som även påverkar hydrologin.
- Gallring och röjning i barrskog i anslutning till surdråg, alkärr och andra lövträdsrika partier.
- Stark fragmentering av skogslandskapet med isolerade lämpliga bestånd mindre än 25 ha.
- Markavvattning som minskar förekomsten av våta och fuktiga områden och därmed insektstillgången, vilken är viktig för skogshönsens kycklingar.
- Jakt.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Järpen får jagas på de tider som anges i bilaga 1 till jaktförordningen (1987:905). Övriga tider på året är den fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.
- Artskyddsförordningen förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av järpe som är olagligt fångade eller olagligt dödade i Sverige. Där förbjuds också förvaringen av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i

artskyddsförordningen).

- Järpen är upptagen i Bilaga III i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Inom området bedöms lämplig livsmiljö för järpe finnas. Konstaterad häckning men inte några fynd i övrigt medför att bevarandetillståndet bedöms som oklart men förmodligen gynnsamt.

A108 - Tjäder, Tetrao urogallus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Några rapporterade fynd av tjäder under senare tid finns inte i Natura 2000-området Kølarna eller i dess omedelbara närhet. Det enda tidigare fyndet som finns i de databaser som idag finns för rapportering gäller en individ som sågs på senvintern 2003.

Tjädern häckar i större delen av Sverige utom på Gotland och på Öland. Den kräver större sammanhängande skogsområden för att den skall finnas i livskraftiga bestånd, den rör sig normalt inom ett område i storleksordningen 25 kvadratkilometer. I dessa områden måste ett flertal villkor vara uppfyllda. Vintertid kräver arten förekomst av äldre successionsfaser av talldominerade skogar (äter tallbarr och tallskott), medan den sommartid påträffas i mycket varierande marker, allt från gammal bärrik skog (bl.a. är blåbärsris viktigt) som till nyupptagna hyggen. Förekomsten av våtmarker är en mycket betydelsefull faktor, då hönan under den tidiga våren till stor del livnar sig på spåda skott av tuvull. Tillgången på proteinrika blad, blommor och frön bestämmer till stor del hönans möjlighet att producera ägg. Våtmarker är dessutom en viktig biotop för kycklingarna, som under de första levnadsveckorna livnar sig på insekter. Sammanfattningsvis kan sägas att tjädern kräver stora sammanhängande skogsområden som innehåller en stor variation ifråga om successionsstadier och våtmarker (sumpskog, kärr och myr). Dessutom är arten starkt traditionsbunden till speciella lekplatser. Arten är en stannfågel.

Populationsstorleken av tjäder i Sverige 2008-2012 uppskattades till 240 000-458 000 par. Arten har på längre sikt minskat i Götaland och södra Svealand, men stammen bedöms ha varit stabil totalt i Sverige de senaste 15 åren (tre generationer). Resultat baserat på standarddruttr i Värmland 2002-2013 visar inte heller på någon trend med avseende på populationens storlek i länet.

Bevarandemål

Betydelsen av artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå (s.k. D-förekomst). Detta medför att några bevarandemål inte har satts för arten.

Negativ påverkan

Beskrivs ej på grund av D-förekomst.

Bevarandeåtgärder

Utgår beroende på D-förekomst.

Bevarandetillstånd

Eftersom artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå innebär det även att någon bedömning av bevarandetillstånd inte har gjorts för arten.

A127 - Trana, Grus grus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Tranor har observerats vid några enstaka tillfällen i Natura 2000-området Kølarna under senare tid. Observationerna som gjorts under häckningstid har rört ensamma fåglar eller förmodade par.

Tranan häckar på sankar sjö- eller havsstränder, på våta myrmarker, på vattensjuka hyggen omgärdade av sumpskog, vid större slättsjöar, i öppna kärr, i sänkta sjöar och andra större eller mindre våtmarker. Ett gemensamt krav, oavsett val av habitat, är att tranorna har möjlighet att bygga boet oåtkomligt för marklevande rovdjur, dvs. alltid omgärdat av vatten. Under häckningstid lever tranorna av rötter, skott och andra vegetabilier samt insekter, blötdjur, grodor, småfisk m.m. Under höstflyttningen är ungarna beroende av föräldrarnas vägledning. Övervintrar i Sydvästeuropa, främst i Spanien, men även i Portugal och Frankrike samt i Nordafrika.

Populationsstorleken av trana i Sverige 2008-2012 uppskattades till 21 000-39 000 par. Det har skett en mycket kraftig ökning av populationen de senaste 30 åren (150-250 %). Resultat baserat på standardrutten i Värmland 2002-2013 visar också på en ökande trend med avseende på populationens storlek i länet.

För att den ingående arten trana ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Möjlighet att bygga bo oåtkomligt från marklevande rovdjur.
- Grunda vattenområden för vila och/eller övernattning.

Bevarandemål

Trana ska förekomma i området. Detta ska erbjuda lämpliga och skyddade häckningsmiljöer för arten i form av öppna myrmarker med god tillgång på föda, såsom insekter och grodor.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Kraftiga vattenståndsförändringar, t.ex. beroende på vattenreglering, som gör att grunda områden blir torrlagda eller för djupa.
- Stora förändringar i vattenstånd under häckningstid kan leda till att våtmarksfåglar avbryter häckningen.
- Giftspridning.
- Övergödning av vattenmiljön.
- Predation av mink.
- Mänsklig störning i närheten av häckningsplatser.
- Etablering av vindkraftverk eller annan större anläggning i närheten av häckningsområden eller vid födosöksområden. Storvuxna fåglar är mest utsatta.
- Jakt utomlands.
- Negativa biotopförändringar i övervintringsområden och utmed flyttningleder.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Tranan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna,

särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.

- I rådets förordning (EG) nr 338/97 regleras import och export samt försäljning av levande och döda exemplar av trana. Sådan import och export samt försäljning får endast ske efter tillstånd från Jordbruksverket.
- Artskyddsförordningen förbjuder förvaring av levande exemplar av trana.
- Tranan är upptagen i bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).
- Tranan är upptagen i bilaga 2 i Bonnkonventionen (flyttande arter).
- Tranan är upptagen i AEWA (African-Eurasian Waterbird Agreement).

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Området bedöms innehålla lämplig livsmiljö för trana vilket förmodligen kan inrymma flera par. Någon påvisad häckning föreligger inte men observationer av fåglar under häckningstid i området medför att bevarandetillståndet bedöms som oklart men troligtvis gynnsamt.

A140 - Ljungpipare, *Pluvialis apricaria*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Vid en fågelinventering 2016 inom Natura 2000-området Kølarna noterades ett flertal ljungpipare med beteenden som indikerar häckning.

Ljungpiparen häckar huvudsakligen i fyra olika miljöer. I norra Sverige är det en karaktärsart på fjällhedar och lokalt även på större, trädlösa myrar. I södra Sverige finns ett tynande bestånd på trädlösa högmossar, samt ett tämligen starkt bestånd på Ölands alvar. Gemensamt för de olika populationerna är kraven på stora öppna områden, med låg och gärna något gles växtlighet. Arten kräver stora sammanhängande öppna områden. Ljungpiparen är ytterligt sällsynt när den sammanhängande arealen öppen mark understiger 15 ha. Överstiger den öppna arealen 30 ha uppträder arten tämligen regelbundet, men det är först när den sammanhängande arealen öppen mark är större än 90 ha som arten finns på alla mossar. De häckande fåglarna utnyttjar gärna närliggande åkrar under födosöket. Ljungpiparen övervintrar huvudsakligen i västra och sydvästra Europa.

Populationsstorleken i Sverige 2008-2012 uppskattades till 83 000-140 000 par och har under perioden 2001-2012 inte visat någon ökande eller minskande trend. Resultat baserat på standardrutter i Värmland 2002-2013 visar dock en minskande trend med avseende på populationens storlek i länet.

För att den ingående arten ljungpipare ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Tillgång till stora sammanhängande orörda myrområden.

Bevarandemål

Ljungpipare ska förekomma inom området. Det ska finnas lämpliga häckningsmiljöer i intakta våtmarksmiljöer.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Fragmentering genom igenväxning av öppna marker beroende på t.ex. minskad hävd som minskar tillgängliga arealer av häck- och födosöksområden (främst i södra Sverige).
- Dikning och torrläggning av myrmark.
- Storskalig torvbrytning (främsta hotet för nordliga bestånd).
- Atmosfäriskt nedfall av stora mängder kväve medför ökad förekomst av träd och högväxta ris på högmossar.
- Jakt på övervintringsområdena i Västeuropa.
- Minskad eller upphörd hävd.
- Stora förändringar i vattenstånd under häckningstid kan leda till att våtmarksfåglar avbryter häckningen.
- Giftspridning.
- Övergödning av vattenmiljön.
- Predation av mink.
- Mänsklig störning i närheten av häckningsplatser.
- Etablering av vindkraftverk eller annan större anläggning i närheten av häckningsområden eller vid födosöksområden. Storvuxna fåglar är mest utsatta.
- Negativa biotopförändringar i övervintringsområden och utmed flyttningsleder.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Ljungpiparen är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.
- Artskyddsförordningen förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av ljungpipare, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).
- Ljungpiparen är upptagen i Bilaga III (skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).
- Ljungpiparen är upptagen i bilaga 2 i Bonnkonventionen (flyttande arter).
- Ljungpiparen listas i AEWA (African-Eurasian Waterbird Agreement).

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Lämplig livsmiljö för ljungpipare bedöms finnas i området. Observationer av ett flertal individer av arten under häckningstid i området medför att bevarandetillståndet bedöms som gynnsamt.

A166 - Grönbena, Tringa glareola

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Från senare tid föreligger några observationer av grönbena i Natura 2000-området Kølarna. Observationerna gäller flera individer/sannolika par i olika delar av området med beteenden som indikerar pågående häckning.

Grönbenan är en vanlig häckfågel i mellersta och norra Sverige. I södra Sverige är arten betydligt ovanligare. Lämpliga häckningsmiljöer för grönbenan utgörs av sankastränder längs sjöar och vattendrag samt på fuktiga/våta gräs- eller starrbevuxna myrar. Arten kräver tillgång på öppet vatten och dyiga stränder. De högsta tätheterna hittar man i stora sammanhängande våtmarkspartier, men arten häckar regelbundet även vid mindre skogsomgärdade myrar. Under flyttningen påträffas grönbenan både längs kusten samt vid olika inlandsvåtmarker av öppen karaktär. Arten övervintrar främst i tropiska Afrika.

Populationsstorleken i Sverige 2008-2012 uppskattades till 97 000-167 000 par. Sedan mitten av 1980-talet har grönbenan gått kraftigt tillbaka i södra Sverige. Resultat baserat på standardrutur i Värmland 2002-2013 visar också en minskande trend med avseende på populationens storlek i länet. Den totala populationen i Sverige visar dock inte någon minskande trend under perioden 2001-2012.

För att den ingående arten grönbena ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Tillgång till öppna våtmarksmiljöer, gärna med dyiga, flacka stränder.

Bevarandemål

Grönbena ska förekomma inom området. Det ska finnas lämpliga häckningsmiljöer i orörda våtmarksmiljöer.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Utebliven hävd på sankastränder (sydsvenska beståndet). Minskande hävd av raningar och silängar (norra Sverige).
- Dikning av myrmark som bidragit till en ökad andel träd- och skogsbevuxen myr (tidigare och främst södra Sverige).
- Storskalig torvbrytning (främst norra Sverige och eventuellt ökande hot).
- Minskad eller upphörd hävd.
- Stora förändringar i vattenstånd under häckningstid kan leda till att våtmarksfåglar avbryter häckningen.
- Giftspridning.
- Övergödning av vattenmiljön.
- Predation av mink.
- Mänsklig störning i närheten av häckningsplatser.
- Etablering av vindkraftverk eller annan större anläggning i närheten av häckningsområden eller vid födosöksområden. Storvuxna fåglar är mest utsatta.
- Jakt av arten utomlands.
- Negativa biotopförändringar i övervintringsområden och utmed flyttningleder.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Grönbenan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.
- Artskyddsförordningen förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av grönbena, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).
- Grönbenan är upptagen i bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).
- Grönbenan är upptagen i bilaga 2 i Bonnkonventionen (flyttande arter).
- Grönbenan är listad i AEWA (African-Eurasian Waterbird Agreement).

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Lämplig häckningsmiljö för grönbena bedöms finnas i området. Observationer av ett flera individer/par under häckningstid i området medför att bevarandetillståndet bedöms som gynnsamt.

A220 - Slaguggla, *Strix uralensis*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Under senare tid föreligger ett rapporterat fynd av slaguggla inom ett större skogsavsnitt där Natura 2000-området Kølarna ingår. Detta fynd gäller tre fåglar som sågs sommartid och bör således avse en häckning (par med unge, vuxen med två ungar eller enbart ungar). En säker häckning har konstaterats vid ett tillfälle lite längre tillbaka i tiden (2003).

Slagugglan häckar i skogsmark, oftast i anslutning till myrar, hyggen och inägor. Den förekommer från mellersta Värmland - mellersta Västmanland - mellersta Uppland norrut till Lule Lappmark och norra Norrbotten. Beståndet i Sverige har ökat med 10-40 % de senaste 30 åren, men förmodligen varit ganska stabilt de senaste 10 åren. Populationsstorleken 2008-2012 uppskattades till 2000-3400 par. En starkt bidragande orsak till ökningen har varit uppsättning av ett stort antal specialkonstruerade holkar på ideella initiativ.

Arten jagar över arealer i storleksordningen mellan 5 och 12 kvadratkilometer. Etablerade par är mycket stationära och p.g.a. bristen på lämpliga boplatser stannar de i reviren året runt även under dåliga år.

För att den ingående arten slaguggla ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Tillgång på lämplig föda, främst i form av olika smågnagare. För god häckningsframgång krävs höga gnagartätheter.
- Tillgång på lämpliga häckningsplatser i form av ihåliga träd, framför allt s.k. skorstenstubbar. Sådana stubbar bildas när stora träd bryts av t.ex. vid ett gammalt spillkråkehål. Eftersom det råder en akut brist på naturliga boplatser häckar en stor del av beståndet numera i specialuppsatta holkar.
- Tillgång på lämpliga jaktmarker. Arten häckar främst i gles barr- och blandskog i anslutning till lämpliga födosöksområden i form av öppen mark såsom myrar, kalhyggen och småskaligt jordbrukslandskap.

Bevarandemål

Arten slaguggla ska förekomma regelbundet inom området. Det ska finnas tillgång till lämpliga häckningsplatser, t.ex. i avbrutna grova träd, i en naturskogsartad miljö med närhet till orörda öppna myrmarker för jakt på byten.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Det moderna skogsbruket utgör det absolut största hotet. För att upprätthålla beståndet av arten i Sverige krävs en kontinuerlig tillgång på håligheter i träd (tall, asp, ek) av grova dimensioner, något som är betydligt vanligare i naturskogsbestånd än i dagens hårt brukade skog.
- Mänsklig störning på häckningsplatser.
- Olovlig jakt.
- Försämrad tillgång på byte i skogs- och mellanbygderna till följd av ensartade monokulturer av barrträd, upphörande jordbruk och minskade arealer öppen mark.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Slagugglan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser.
- I rådets förordning (EG) nr 338/97 regleras import och export samt försäljning av levande och döda exemplar av slaguggla. Sådan import och export samt försäljning får endast ske efter tillstånd från Jordbruksverket.
- Artskyddsförordningen förbjuder förvaring av levande exemplar av slaguggla.
- Slagugglan tillhör Statens vilt (33 § jaktförordningen (1987:905)). Exemplar som omhändertas eller påträffas döda eller dödas tillfaller Staten.
- Slagugglan är upptagen i Bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gynnsamt.

A223 - Pärflugla, Aegolius funereus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Några rapporterade fynd av pärluggla under senare tid finns inte från Natura 2000-området Kølarna. Det enda tidigare fyndet som finns i de databaser som idag finns för rapportering gäller en ivrigt ropande individ i fullt solljus en vårdag 2007.

Pärfluglan häckar i samtliga svenska län, dock inte på Öland i Kalmar län. Beståndet är som starkast i större sammanhängande barrskogsområden och förekomsterna längs kusterna och på de stora slättområdena i södra och mellersta Sverige är svaga. Tätheterna avtar i det inre av Norrland, förmodligen främst p.g.a. klimatiska orsaker. Pärfluglan häckar med de största tätheterna i tät granskog men frekvent även i blandskogar innehållande tall, björk och asp. I områden med dålig tillgång på lämpliga bohål accepterar den även ren tallskog. Beståndet i Sverige har minskat med upp till 40 % de senaste 30 åren, men under de senaste 15 åren (tre generationer) har minskningstakten troligen planat ut. Populationsstorleken 2008-2012 uppskattades till 17 000-91 000 par. Bra bohål är en bristvara och hannarna försöker därför stanna året runt i häckningsreviret. Ofta påträffas arten i gränsområden till hyggen och inägor samt kring större myrar, förmodligen därför att bytestillgången är högre i dessa marker än centralt inne i den täta skogen. Pärfluglans föda består av olika smågnagare och småfåglar. För god häckningsframgång krävs höga gnagartätheter. Arten jagar över arealer i storleksordningen 3-10 kvadratkilometer. Pärfluglan är huvudsakligen stannfågel, men vissa år äger flyttningsrörelser rum under hösten.

För att den ingående arten pärluggla ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Tillgång på lämpliga häckningsplatser i form av trädhåligheter, helst i hål gjorda av spillkråka. Brist på naturliga boplatser kan kompenseras med holkar.
- God tillgång på lämplig föda i form av smågnagare och småfåglar.

Bevarandemål

Arten pärluggla ska regelbundet förekomma inom området. Det ska finnas tillgång till lämpliga häckningsplatser, bohål i träd, i en naturskogsartad miljö med närhet till öppnare marker för jakt efter byten.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Det moderna skogsbruket är det absolut största hotet. Som andra hålhäckande arter är pärlugglan beroende av god tillgång på trädhåligheter, något som är vanligt i naturskogsbestånd men ytterligt sällsynt i dagens hårt brukade skog.
- Försämrade tillgång på byte i skogs- och mellanbygderna till följd av upphörande jordbruk och minskade arealer öppen mark.
- Slaguggla och pärluggla verkar inte kunna samsas särskilt bra i samma område, vilket måste beaktas om holkar för slaguggla sätts upp. Slagugglan prederar förmodligen på pärlugglan.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Pärfluglan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även

förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser.

- I rådets förordning (EG) nr 338/97 regleras import och export samt försäljning av levande och döda exemplar av pärluggla. Sådan import och export samt försäljning får endast ske efter tillstånd från Jordbruksverket.
- Artskyddsförordningen förbjuder förvaring av levande exemplar av pärluggla.
- Pärlugglan tillhör Statens vilt (33 § jaktförordningen (1987:905)). Exemplar som omhändertas eller påträffas döda eller dödas tillfaller Staten.
- Pärlugglan är upptagen i Bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Behov av ytterligare bevarandeåtgärder:

- Riktad insats i syfte att utröna om pärluggla finns i området behöver göras.

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Lämplig livsmiljö för pärluggla bedöms finnas inom området. Mycket få rapporter av arten i området under de senaste 25 åren kan bero på att den förekommer mycket sparsamt och/eller tillfälligt i området eller att observationer inte har rapporterats. Arten är svårinventerad förutom under den tid då de ropar under senvintern och våren. Områdets belägenhet kan dock ha medfört att arten är underrapporterad även från speltiden på våren. Innan detta är klarlagt anses bevarandetillståndet som oklart.

A409 - Orre, Tetrao tetrix tetrix

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Det finns bara ett rapporterat fynd av orre inom Natura 2000-området Kølarna under senare tid. Detta fynd gäller en mindre grupp orrar under senvintern. Det finns dock ytterligare ett fynd (vårfynd) av en grupp orrar under senare tid, men det är osäkert om dessa sågs inom Natura 2000-området. Det föreligger även ett par rapporter av orrgrupper ännu längre tillbaka i tiden.

Orren häckar på hedar, mossar och i skogsmark samt i tidiga successionsstadier efter kalhyggen och skogsbränder i hela landet utom på Öland. Arten har minskat kraftigt i Sverige de senaste 30 åren (48-65 %), men ökat de senaste 10 åren (4-38 %). Populationen har dock varit relativt stabil de senaste 15 åren (tre generationer). Resultat baserat på standarddruttr i Värmland 2002-2013 visar inte någon trend med avseende på populationens storlek i länet.

Populationsstorleken i Sverige 2008-2012 uppskattades till 129 000-222 000 par. Under sommarhalvåret är födan varierad, där vegetabilier dominerar (bl.a. blåbärsblom är en viktig komponent), medan björkknoppar är den viktigaste födan under vinterhalvåret. Liksom hos övriga skogshöns är god tillgång på insekter mycket viktig för kycklingarnas överlevnad. Arten är en stannfågel och rör sig normalt inom ett hemområde i storleksordningen 25-75 kvadratkilometer.

För att den ingående arten orre ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Tillgång på häckningsmiljöer såsom mossar och tidiga successionsstadier efter skogsbränder.
- God tillgång på insekter är mycket viktig för kycklingarnas överlevnad.
- God tillgång på björkknoppar under vinterhalvåret.

Bevarandemål

Orre ska regelbundet förekomma inom området. Det ska finnas spelplatser och lämpliga häckningsmiljöer med god tillgång på insekter.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Minskad förekomst av lämpliga miljöer såsom stora öppna mossar.
- Ökad täthet i skogen genom upphört skogsbete och genom att småjordbruken i skogsbygderna läggs ned.
- Det betydligt mindre skapandet av stora brandfält med efterföljande lövuppslag från naturliga bränder genom att dessa som regel släcks direkt.
- Skogsbrukets inriktning mot ensartade produktionsbarrskogar istället för lövrika, luckiga och flerskiktade skogar minskar födounderlaget, t.ex. björkknoppar vintertid.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Orren får jagas på de tider som anges i bilaga 1 till jaktförordningen (1987:905). Övriga tider på året är den fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningstider. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.
- Artskyddsförordningen förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av orre som är olagligt fångade eller olagligt dödade i Sverige. Där förbjuds också

förvaringen av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).

- Orren är upptagen i Bilaga III i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Lämplig livsmiljö för orre bedöms finnas i området. Någon häckning av arten har inte noterats under senare tid. Observationer av grupper av orrar i speltid i området och dess omedelbara närhet medför att bevarandetillståndet bedöms som oklart men förmodligen gynnsamt.

Utvecklingsmark

Inom Natura 2000-området finns ett flertal områden (130 st) som har klassats utgöra utvecklingsmark, varav 127 områden med målnaturtyp taiga (9010) och tre områden målnaturtyp skogsbevuxen myr (91D0). Områdena med utvecklingsmark ligger väl spridda i Natura 2000-området, men med koncentration i de södra, mellersta och norra delarna. Den totala arealen på utvecklingsmarken är 160,5 hektar (varav huvuddelen med taiga som målnaturtyp - 157 hektar).

Dokumentation

Följande underlag har använts vid sammanställningen av bevarandeplanen:

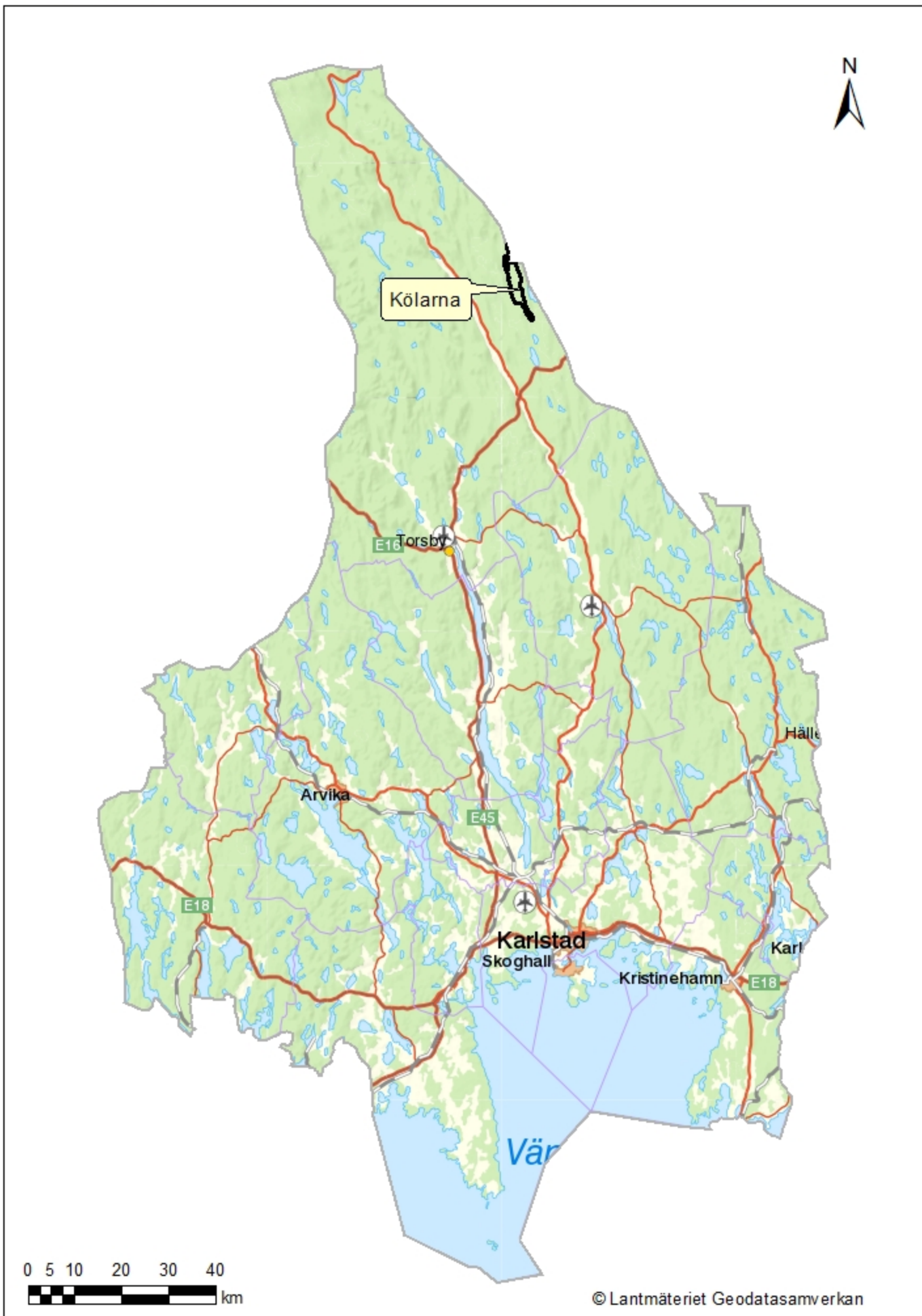
- ArtDatabanken SLU. Artfakta. (<http://artfakta.artdatabanken.se>)
- ArtDatabanken. 2014. Sammanställning av populationsuppgifter för fåglar från artikel 12-rapporteringen. ArtDatabanken SLU, Uppsala. Opublicerat material.
- Artportalen. ArtDatabanken SLU, Uppsala. Artuppgifter, sökning 2017-08. (<http://www.artportalen.se>)
- Länsstyrelsen i Värmlands län. VMI rapport - Kölarna; södra delen S13D5B01, Kölarna; norra delen S13D6D02, Abborrmyren S13D6B01, S. Ulvbergskölen W13D7B01 (opublicerad, Länsstyrelsens arkiv)
- Länsstyrelsen i Värmlands län. Basinventering 2005-2009 inklusive kompletterande inventeringar, bedömningar och kvalitetssäkring av Natura 2000-områden. Opublicerat.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2006. Bevarandeplan Natura 2000. Kölarna. Fastställd 2006-03-15.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2013. Naturvårdsbränning i naturreservat i Värmlands län. Opublicerat.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2014. Förvaltningsplan för stora rovdjur. Värmlands län 2014-2018. Publikationsnummer 2014:05.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2014. Häckande fåglar i Värmland. Trender för arter och miljöindikatorer baserat på standardruttsdata 1998-2013. Publikationsnummer 2014:19.
- Naturvårdsverket. 1994. Myrskyddsplan för Sverige - Värmlands län.
- Naturvårdsverket. 2003. Natura 2000. Art- och naturtypsvisa vägledning. Art A104, Järpe. (<http://www.naturvardsverket.se>)
- Naturvårdsverket. 2003. Natura 2000. Art- och naturtypsvisa vägledning. Art A108, Tjäder. (<http://www.naturvardsverket.se>)
- Naturvårdsverket. 2003. Natura 2000. Art- och naturtypsvisa vägledning. Art A127, Trana. (<http://www.naturvardsverket.se>)
- Naturvårdsverket. 2003. Natura 2000. Art- och naturtypsvisa vägledning. Art A140, Ljungpipare. (<http://www.naturvardsverket.se>)
- Naturvårdsverket. 2003. Natura 2000. Art- och naturtypsvisa vägledning. Art A166, Grönbena. (<http://www.naturvardsverket.se>)
- Naturvårdsverket. 2003. Natura 2000. Art- och naturtypsvisa vägledning. Art A220, Slaguggla. (<http://www.naturvardsverket.se>)
- Naturvårdsverket. 2003. Natura 2000. Art- och naturtypsvisa vägledning. Art A223, Päruggla. (<http://www.naturvardsverket.se>)
- Naturvårdsverket. 2003. Natura 2000. Art- och naturtypsvisa vägledning. Art A409, Orre. (<http://www.naturvardsverket.se>)
- Naturvårdsverket. 2007. Myrskyddsplan för Sverige - Objekt i Värmlands län. Särtryck ur Myrskyddsplan för Sverige, delrapport: Objekt i Svealand. Rapport 5668 - April 2007.
- Naturvårdsverket. 2008. Populationstrender för fågelarter som häckar i Sverige. Rapport 5813.
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2. NV-01162-10. Art 1352, Varg. (<http://www.naturvardsverket.se>)
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1. NV-04493-11. Naturtyp 3160, Myrsjöar. (<http://www.naturvardsverket.se>)

- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1. NV-04493-11. Naturtyp 3260, Mindre vattendrag. (<http://www.naturvardsverket.se>)
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1. NV-04493-11. Naturtyp 7140, Öppna mossar och kärr. (<http://www.naturvardsverket.se>)
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1. NV-04493-11. Naturtyp7310, Aapamyrrar. (<http://www.naturvardsverket.se>)
- Naturvårdsverket. 2012. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1. NV-04493-11. Naturtyp 9010, Taiga. (<http://www.naturvardsverket.se>)
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1. NV-04493-11. Naturtyp 91D0, Skogsbevuxen myr. (<http://www.naturvardsverket.se>)

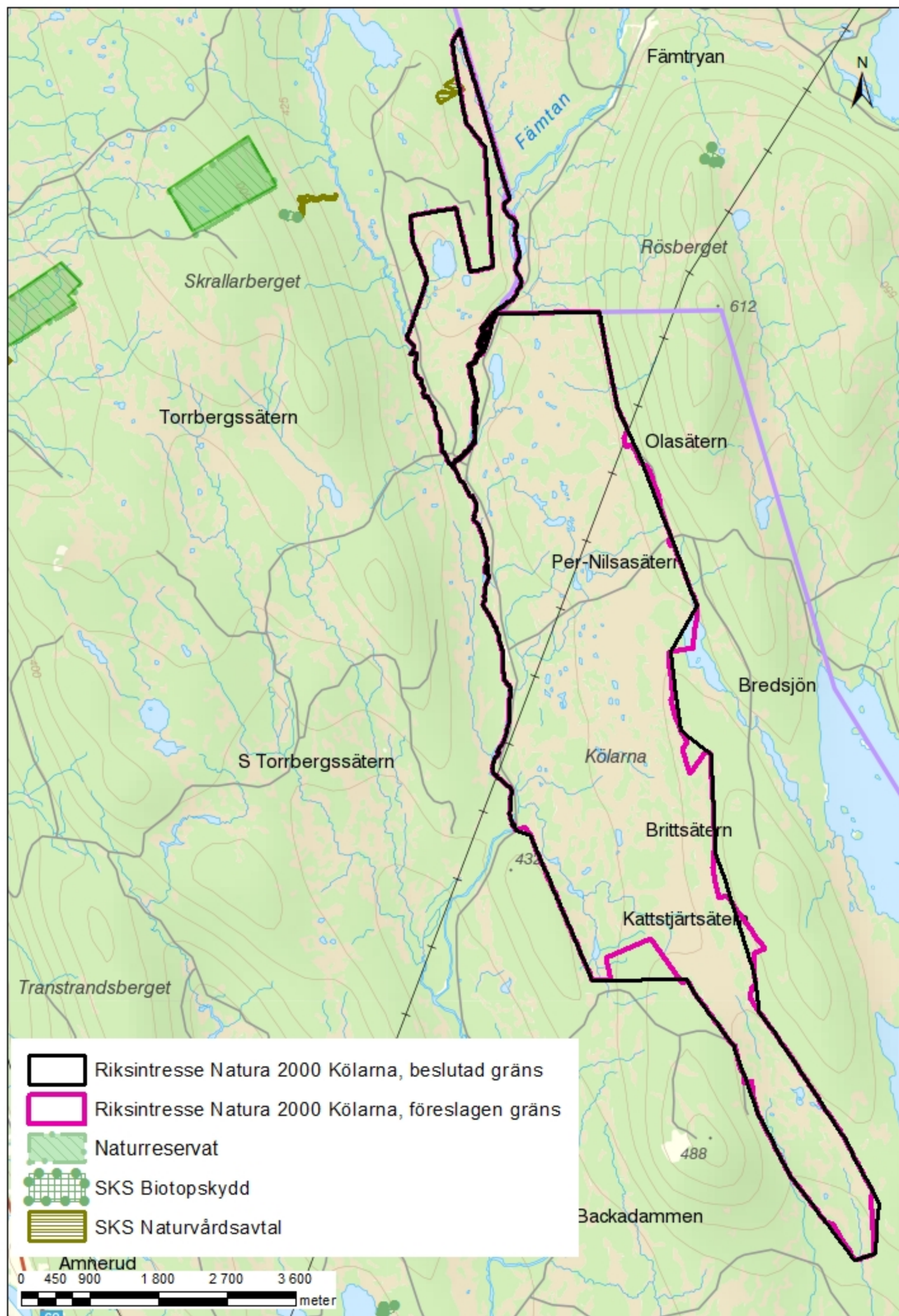
Bilagor

1. Översiktskarta
2. Karta över Natura 2000-områdets avgränsning
3. Naturtypskarta

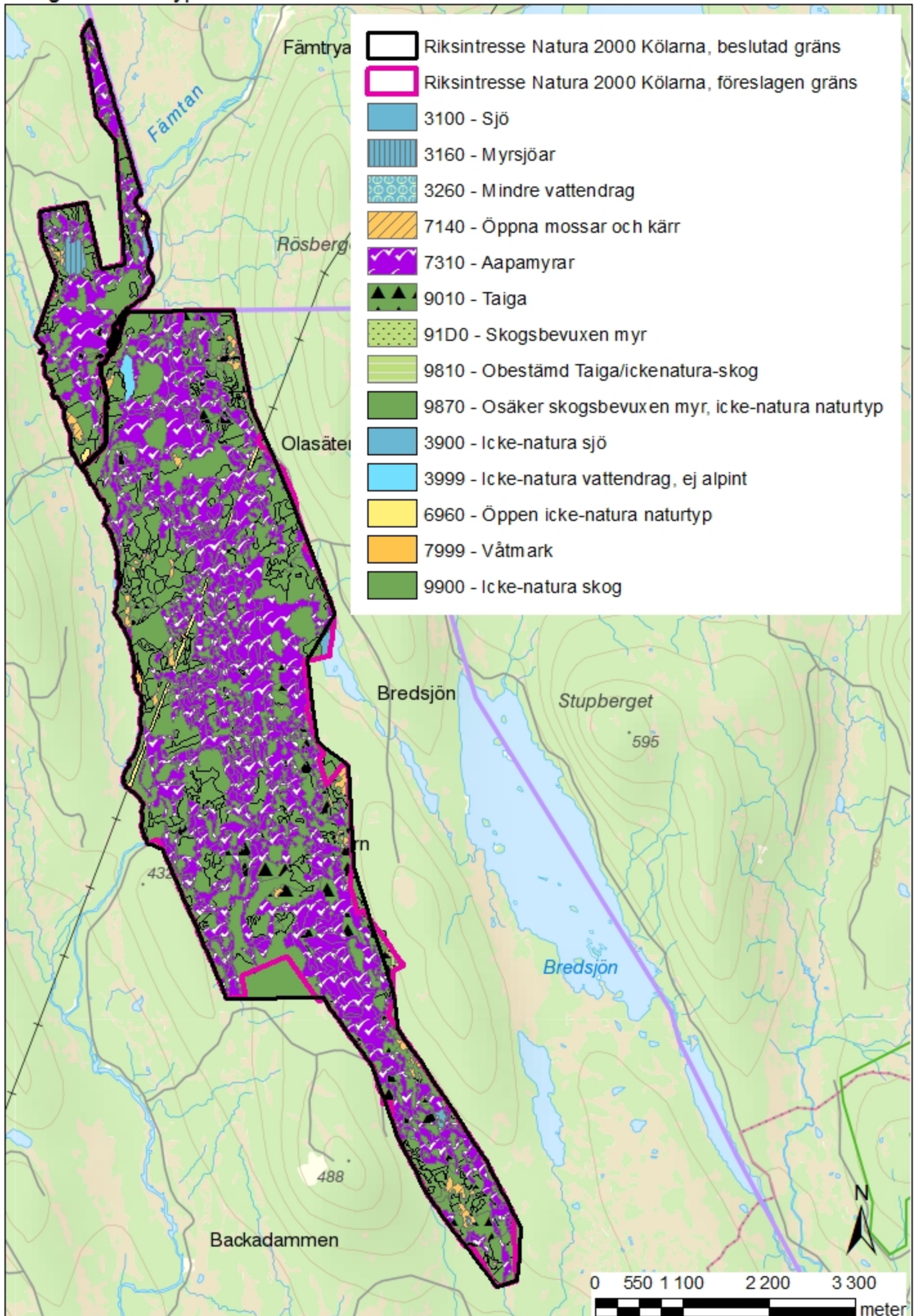
Bilaga 1. Översigtskarta med markering för Natura 2000-området Kølarna

Bilaga 2. Karta med Natura 2000-områdets avgränsning,

Bilaga 3. Naturtypskarta för Natura 2000 - området Kølarna

Länsstyrelsen
Värmland

Länsstyrelsen Värmland, 651 86 Karlstad, 010-224 70 00
www.lansstyrelsen.se/varmland